

НАУЧНИ ПРИНОСИ

на гл. ас. д-р Митко Антонов Димитров
за участие в конкурс за заемане на академична длъжност
„Доцент“
в професионално направление 9.1. „Национална сигурност“,
ЮЗУ „Неофит Рилски“ – Благоевград,
публикуван в ДВ бр.30 на 08.04.2025 г.

I. МОНОГРАФИИ

1.ДИКТАТУРА НА ПОПУЛИЗМА: крайт на стария и началото на нов модел държава в съвременното общество : глобализация и криза на лидерството:

ISBN 978-619-185-699-2., изд. За буквите – О писменехъ, 2024, 180 с.

Съавтори: Иван Иванов, Ридван Заит

Рецензенти: проф. д.ик.н. Стоян Денчев

проф. д-р Тереза Тренчева

Хабилитационен труд

Монографията включва четири глави:

- Глобализация и лидерство;
- Диктатура на популизма. Крайт на стария и началото на нов модел държава в съвременното общество;

- Политическо, финансово и образователно демократизиране. Най-съществени условия за устойчивост на глобализационните процеси;
- Криза на лидерството, възможности и перспективи пред Република България.

В монографията се анализира как в глобалното общество демокрацията е превърната във функция на собствената си тирания. Посочени са и причините за края на традиционния модел държава, преживяваща дълбока криза, в резултат от институционални провали в политиката: мега-скандали, свързани с корупция и престъпност; неадекватни действия в икономиката и неефективност на държавните структури; свръх администрация и бюрокрация, в опит да се запази статуквото на „стария модел“; морален упадък на традиционните институции, формиращи нравствена устойчивост – семейство, училище, религия, култура, медии; компрометирана от политиката и от държавната намеса нефункционираща независима съдебна власт; социална система, поставена във финансов колапс. Целият този набор от негативни фактори оказва влияние върху националната и международната сигурност, на която и да е страна.

Направен е важният извод, че в бъдеще, завземането на територии няма да се осъществява по традиционния начин - с войни и военни конфликти, а ще се осъществява посредством икономически способности, чрез концентриране на огромни финансови средства в отделни региони . Съвременната война ще бъде насочена и за спечелване на мисловните процеси на индивидите.

В монографията е направено и заключението, че диктатурата на популизма е една от последните форми на демократичната политическа система и не бива да се разглежда като самостоятелно възникнало явление. Тя е резултат от многовековни национални традиции, талантливо пресъздадени в настоящите условия на глобализма за контрол и монопол както върху институциите, част от националната сигурност на всяка държава, така и върху нейния народ.

Монографията очертава и открояващата се тенденция, валидна за всички държави по света, както и за България, а именно дефицита на лидери. Анализът на кризата на лидерството в съвременното българско общество на всички нива - политиката, бизнеса, обществото, разкрива необходимостта от създаване на такива, адекватни на новите реалности, в контекста на защитата на националната и икономическата сигурност на страната. Направен е изводът, че в настоящия момент ниският професионализъм и постоянното снижаване на нивото на компетентност в сферата на сигурността и отбраната, носи висок риск и сериозна заплаха за страната.

В контекста на предизвикателствата пред България в монографията настоятелно се посочва, че е необходимо в спешен порядък да се осигури възможност за създаване на нов тип лидери в сферата на и сигурността, и на бизнеса.

Прави се препоръката българската държава да се опита да коригира и регулира посочените негативи и да развие максимално потенциала си в сферата на икономиката, сигурността и отбраната, за да осигури мястото си в съвременното глобално общество.

2.УПРАВЛЕНИЕ НА ЗНАНИЯТА В БНР КАТО ФАКТОР ЗА ОПАЗВАНЕ НА НАЦИОНАЛНАТА ИДЕНТИЧНОСТ

ISBN 978-619-185-737-1., изд. За буквите – О писменехъ, 2025, 138 с.

Рецензенти: доц. д-р Таня Казанджиева

доц. д-р Диана Стоянова

Книга на база защитен дисертационен труд

Монографичното изследване разглежда Българското национално радио не само като обществена медия, но и като институция с културна мисия, в чието съдържание и организационно поведение се възплъщават стратегически механизми за трансмисия и съхраняване на национална идентичност. Трудът предлага систематично разгърнат модел за управление на знанието в рамките на организацията, базиран върху три водещи компонента – хора, процеси и технологии. Специално внимание е отделено на човешкия фактор, като ключов носител и преобразовател на знание.

В изследването Българското национално радио е интерпретирано като институция със стратегическа функция – част от националната сигурност, за културно посредничество, в която знанието изпълнява както информационна, така и ключова роля за формирането и съхраняването на идентичността. Изтъква се, че медийните жанрове, включително новините, имат не само информационно-съобщителна функция, но са натоварени с културен заряд, което превръща БНР в основен участник в процеса по изграждане на национална интегритетна тъкан.

Значима част от монографията е посветена на влиянието на организационната култура като контекст и условие за управление на знанието.

II. СТАТИИ И ДОКЛАДИ, ПУБЛИКУВАНИ В НЕРЕФЕРИРАНИ СПИСАНИЯ С НАУЧНО РЕЦЕНЗИРАНЕ ИЛИ ПУБЛИКУВАНИ В РЕДАКТИРАНИ КОЛЕКТИВНИ ТОМОВЕ

3. Димитров, Митко. Глобализация и съдебна система. – В: Сборник доклади от научна конференция „Знание, наука, иновации, технологии“. – Велико Търново: Институт за знание, наука и иновации ЕООД, 2023, кн. 1, с. 411 – 416, ISSN 2815-3472 (Print), ISSN 2815-3480 (CD).

Разглеждайки глобализацията като нова социална революция на съвременното общество, възниква необходимостта от зачитане правата на всяко човешко същество за достоен живот. От първостепенно значение е формулирането на модел от ценности върху принципите на цивилизовано изкуство на общуване в глобализиращото се общество, в което индивида трябва да носи своята лична отговорност пред бъдещето на човечеството, и в който силата не трябва да замества правосъдието. Съдебната система трябва да бъде деликатен сегмент, с който да се способства на хората да преодоляват границите – външни и вътрешни, морални и материални, за да се предпазим като общество от негативите на съвременното и да се запазят основите на градивност и жизненост на индивида в стремежа за съзидание. Съдебната система би следвало да преобразува обществените правила и да създава условия за свят на единение и свобода, да разтърсва свободния пазар с една цел – създаване и пренасяне в бъдещето на радикални и позитивни идеи.

4. Димитров, Митко. Кризата на политическото лидерство и влиянието ѝ в медийното пространство. – В: *Издател.* София: За буквите – О писменехъ, 2021, кн. 2, с. 60 – 67, ISSN 1310-4624.

В статията се разглежда взаимовръзката между изграждането на политическите лидери и ролята на медиите в този процес, както и в процесите, свързани с кризата на лидерството на всички нива и във всички сфери на политическия живот. Отговорността пред обществото следва да бъде разпределена поравно между политиката и медиите. В съвременното идеологиите са заместени от създаденото консуматорско общество. Ако живеем в идеален свят, навярно няма да се чувства остро нуждата от политици и от лидери. Политиците и лидерите, независимо от разочарованията, които носят, имат решаващо значение в обществения процес като цяло. Но така също те носят отговорност не само за формирането, а и за функционирането на медийната среда, въпреки общото желание и широко декларираната „независимост на медийния процес“.

5. Димитров, Митко. БНР – медиен комуникатор за национална идентичност, Сборник доклади от научна конференция „Знание, наука, иновации, технологии”, Том 4, март 2024, Издателство „Институт за знание, наука и иновации”, с. 174-181, ISSN 2815-3472 (Print)

Една от ключовите роли на Българското национално радио, от създаването му и до днес, е съхраняването и разпространението на национална идентичност чрез своите програми. През опита на БНР като медийна институция на вече 89 години, през идеите и формулировките на една съвременна наука, чието истинско развитие тепърва предстои, се представят пресечните точки между унифицирането и идентичността, които са неизбежни характеристики на тези процеси. В статията се разглеждат всички жанрови елементи, чрез които БНР съхранява идентичност. Прилагането на съвременните достижения в управлението на знанието в БНР е основна предпоставка за работата му като информационен институт и като институция, която утвърждава национална идентичност. Ролята на Българското национално радио е не само да бъде информатор на обществото и продукт на масовата култура. Радиото е културен институт, призван да утвърждава и разпространява в ефир чрез своите програми национална идентичност.

6. Димитров, Митко. Мрежово общество и роля на обществените медии, Сборник доклади от научна конференция „Знание, наука, иновации, технологии”, Том 4, март 2024, Издателство „Институт за знание, наука и иновации”, с. 182-188, ISSN 2815-3472 (Print)

Статията разглежда предизвикателствата, пред които са изправени обществените медии на фона на социалното и културно развитие на европейските общества - продължаващата поява на елементи от мрежовото общество. Въпреки, че линейните радио и телевизия ще останат силни в обозримо бъдеще и значителна част от аудиторията все още ще бъде офлайн, населението трябва да се подготвим за постепенно преминаване към мрежовото общество със значителен брой цифрово грамотни граждани. Когато се свържем с мрежовото общество, ние създаваме повече възможности да предоставяме обществена стойност – да окрилим гражданите, да дадем възможност на общностите да се справят със социалните проблеми, да преодолеем цифровото разделение, както и да осъществим връзка с други части на обществото, които създават обществена стойност. Развитието на концепцията за възвръщаемост към обществото предлага силен инструмент за измерване на успеха и определяне на приоритетите в нашите програми и услуги. Тя ни позволява да съсредоточим повече внимание върху основните въпроси, отнасящи се до живота на гражданите и бъдещето на човечеството.

Тя може също така да засили легитимността на нашите дейности. В една все по-конкурентна среда ние трябва да се отличаваме повече, да предоставяме по-голяма стойност за парите, които харчим, и да работим по-ефективно.

7. **Димитров, Митко.** Пандемията и постпандемията от КОВИД-19 и медийните предизвикателства в българското общество. – В: Международна политика, Благоевград 2023, кн. 2, с. 43-52, ISSN 2367-5373.

Пандемията Ковид-19, предизвикана от корона вируса, недвусмислено показва, че обществото, както и всеки индивид и гражданин се нуждае от силно и авторитетно държавническо отношение от страна на политиците, както и истинско и обективно присъствие на медиите в отразяване проблемите на гражданското общество и демократичните процеси. Проблемите, пред които като общество и граждани бяхме поставени и бяхме принудени да преодолеем, показаха истинското доверие или недоверие в гражданското общество, изпълнено с дълбоките противоречия на времето, в което живеем. Тази криза недвусмислено посочи колебанието в нашето общество за приемане и

зачитане на обективната истина. Кризата показва, че все още като гражданско общество недооценяваме в пълна сила предизвикателствата, пред които сме поставени и че сме далеч от разбирането, че пътят за преодоляване и справяне с трудностите е един и е общочовешки. Всички ние като граждани и общество имаме нужда от нови пориви на истинност, гражданско вдъхновение, достойнство и съзидание, независимо от трудностите и новите кризи – политически и икономически, и новите предизвикателства, пред които ние самите и светът като цяло ще се изправя. Защото трябва да бъдем все по-силни като общество и като граждани.

8. **Dimitrov, M., Yankov, A.** Публикация в сборника с доклади от 26-та Международна конференция KBO-2020 (The 26th International Conference KNOWLEDGE-BASED ORGANIZATION 2020), Румъния, гр. Сибиу, статия на тема: Public relations – a key aspect in countering terrorism. KNOWLEDGE-BASED ORGANIZATION Volume 26 (2020): Issue 1 (June 2020) <https://sciendo.com/article/10.2478/kbo-2020-0007>

Днешната среда за сигурност се характеризира с непрекъснато нарастваща несигурност - изправени сме пред множество нетрадиционни заплахи и предизвикателства. Независимо от времето и мястото, тези заплахи оказват влияние не само върху отделни региони и държави. Те генерират различни рискове и негативни последици в глобален мащаб. Радикално променената среда за сигурност увеличи необходимостта от подобряване на начините и механизмите за взаимодействие между институциите в целия сектор за сигурност. Разработването на координирани политики и стратегическа концептуална рамка за противодействие на новите заплахи, включително хибридните, се оказва ключова задача в областта на сигурността. В почти всички институции, свързани със сигурността, са създадени звена, които да подкрепят и информират обществеността за всички действия на органите за сигурност. Ясно е, че връзките с обществеността в сектора за сигурност трябва да произтичат от специфичния характер на сектора, в който те се осъществяват. В кризисни ситуации задължително следва да има взаимодействие между организацията, медиите и обществото. Като цяло е добре комуникациите да са проактивни, а не реактивни. Специалистите по връзки с обществеността трябва да изпреварват събитията, а не да ги преследват.

9. **Димитров, Митко.** Многофункционалността на медийната комуникация, Сборник доклади от научна конференция „Знание, наука, иновации, технологии”, Том 2, юли 2024, Издателство „Институт за знание, наука и иновации”, с. 193-198, ISSN 2815-3472 (Print)

Процесите на комуникация играят изключително важна роля в живота на всеки индивид. Те са обект на изследване от различни науки, включително психология, социология и културология, които имат за цел да оптимизират един от най-значимите резултати – взаимното разбиране. В настоящата статия се разглежда многофункционалността на комуникацията, която позволява да се идентифицират нейните различни аспекти: информационен, интерактивен, гносеологически, аксиологически, нормативен, семиотичен и практически. В научната литература няма единно мнение относно функциите на комуникацията, затова са представени някои от основните, които са признати от повечето изследователи в тази област.

10. **Димитров, Митко.** Организационният дизайн в публичното управление, Сборник доклади от научна конференция „Знание, наука, иновации, технологии”, Том 4, март 2024, Издателство „Институт за знание, наука и иновации”, с. 189-196, ISSN 2815-3472 (Print)

В статията се разглежда защо за Българското национално радио стратегическото планиране представлява игра на числа, а не игра на идеи и как стратегията придобива вида на планов ритуал, а не на откривателски процес. При проектирането и внедряването на организационния дизайн следва едновременно да се осигурява стратегическо фокусиране на вниманието и постоянно да се осъществява адаптиране към променящата се среда. разработките относно организационния дизайн на Българското национално радио (БНР), като част от системата за национална сигурност, са изключително скромни, с няколко важни изключения. Логиката зад изграждането на структурите в публичното управление, и по-специално в БНР, представлява сложен феномен, който поставя сериозни предизвикателства. Правенето на интелигентен избор все повече зависи от способността на Българското национално радио като медия да осмисля промените в средата чрез учене и откриване, да превръща аналитичните резултати в стратегическо действие

11. **Димитров, Митко.** Войната в Украйна и процесите на антиглобализация. – В: Международна политика, Благоевград 2025, кн. 2, ISSN 2367-5373.
Под печат СЛУЖЕБНА БЕЛЕЖКА

Понастоящем все по-категорично се констатира засилващата се тенденция на антиглобализационните процеси. Като най-ярка проява на антиглобализацията можем да

посочим войната между Русия и Украйна. Съвременният демократичен свят е необходимо да признае, че приобщаването на Русия към международната общност и новосформиращата се световна глобална система от ключова задача на демократичната общност се е превърнала в провалена тенденция и бъдеще. Понастоящем, разглеждайки войната в Украйна, със съжаление можем да посочим, че мирния процес е насочен преди всичко към завземане на суверени територии от страна на Русия и контрол на териториални части с голям ресурс на полезни изкопаеми от страна на Съединените щати.

12. **Димитров, Митко.** Необходимост от нова ценностна система в съвременното глобално общество, В: Международна политика, Благоевград 2025, кн. 1, ISSN 2367-5373. Под печат
СЛУЖЕБНА БЕЛЕЖКА

Имаме нужда от нов начин на мислене относно моралната градивност на личността, изхождайки, че човек сам по себе си има морална стойност и човешкият живот има морална цел. Глобализацията има необходимост от формиране на нова ценностна система, основана на старите морални принципи на вяра в Бог и общочовешко достойнство, скромност и съпричастност, относно материалния свят, стремеж към знание и духовност. Понастоящем, можем да направим извода, че парите са се превърнали в нов бог и е нарушен Божият закон и първата Божия заповед – да нямам други Богове. В настоящия момент можем да направим един съществен извод относно съвременната политика и икономически взаимоотношения, че икономически модел, насочен единствено и само спрямо печалбите е деструктивен. Съвременните глобални процеси в света на компютърните иновации и технологии, средства за комуникация, свободният начин на общуване, възможността за пътуване, пораждаат въпросите относно моралните принципи, заложили в нравствените устои на всяко общество.

14. **Димитров, Митко.** Началото на бъдещата глобална държава, Благоевград 2025, кн. 1, сп. Международна политика ISSN 2367-5373. Изнесен доклад на Международна научна конференция на тема: „Новата идея на Европа – Историческа равностойност и перспективи за бъдещето“ – Благоевград под печат Служебна бележка

Свидетели сме на следващата, след аграрната и индустриалната, нова глобална революция - на знанието, на иновативните технологии и цифровизацията. Тази нова глобална революция поражда съответстваща на новите условия общественно-политическа система и нов тип държавно устройство. „Настоящият стар тип държава“ има проблем с функционирането на демократичните инструменти, относно разслоеното и разделено на все по-бедно и все по-богато общество, региони, общности. Новото в глобалния свят е, че

той няма да бъде доминиран от никоя държава или общност. Мисловните нагласи приемат нормите на един глобален международен ред, основан на свободния търговски обмен, международното право и общочовешки морални норми. Такава система никога не е съществувала, нейната реализация изглежда утопично, дори наивно. Но ако хората желаят благоденствие, хармония и мир, би било необходимо да следват моралните предписания и материалните цели, които времето им поставя.

15. **Димитров, Митко.** Предизвикателствата пред глобалното общество, Сборник доклади от научна конференция „Знание, наука, иновации, технологии”, Том 2, юли 2024, Издателство „Институт за знание, наука и иновации”, с. 199-204, ISSN 2815-3472 (Print)

Все по-категорично се констатира засилващата се тенденция на антиглобализационните процеси. Наблюдава се криза на демократичната система, за която все по-силен е изводът, че демокрацията се определя като засилваща се по-недемократична система. Можем да разгледаме и определим Диктатурата на популизма като една от последните форми на демократичната политическа система, която отразява подхода на политиците и мисловните процеси на хората в настоящия момент. Обменът на знание е най-силната, най-мощната сила на глобализацията, свързан и с предизвикателствата на новия тип общество.

16. **Димитров, Митко.** Съвременните глобални предизвикателства и бъдещата глобална държава, Сборник доклади от научна конференция „Знание, наука, иновации, технологии”, Том 2, юли 2024, Издателство „Институт за знание, наука и иновации”, с. 205-211, ISSN 2815-3472 (Print)

Глобалните тенденции не могат да бъдат спрени, което налага извода, че настоящият свят ще претърпи сериозно преосмисляне и промяна на традиционните институции. Глобализацията, като съществено различен вид социална революция, основана на знанието, изисква нов подход, нов начин на мислене и поставя нови взаимоотношения между приносителя на знанието - индивидът и институционалната държава. Глобализационните процеси ще бъдат в основата на създаването на адекватна и отговаряща на потребностите на обществото и събрала мечтите, надеждите и бляновете на

редица поколения „нов тип съвременна държава“ – държава на хората, от хората и за хората. Създаването и изграждането на „бъдещата глобална държава“ ще бъде дълъг и непрекъснат процес на нови, и нови възможности и като резултат от новата социална глобалната революция, ще бъде с нов формат и ново съдържание. По този начин тя ще преобърне и прекрои до неузнаваемост живота, бизнеса, общуването и отношението към природата, света и цивилизацията като цяло.

17. **Димитров, Митко.** Схеми за електронна идентификация на национално ниво. Сборник доклади от научна конференция „Знание, наука, иновации, технологии“, юли 2025, Издателство „Институт за знание, наука и иновации“, ISSN 2815-3472 (Print) Под печат
Служебна бележка

Обменът на данни в електронна форма има много предимства в сравнение с традиционните методи. Термини като електронен документ, електронен подпис, електронна идентификация допълват изцяло концепцията за дигитална трансформация, където публичната администрация все повече преминава към предоставяне на електронни услуги и използване на електронна идентификация. Това осигурява допълнително възможност за достъпване на услуги сигурно и удобно, без физическо присъствие и гарантиране на самоличността в киберпространството. Въпреки неоспоримите ползи, въвеждането и поддържането на системи за електронна идентификация в публичния сектор е неразривно свързано с комплексни предизвикателства пред сигурността. От потенциални пробиви на данни и кражба на самоличност до неправилен достъп до чувствителна информация, рисковете са значителни и могат да подкопаят доверието в администрациите. Тук на преден план излиза управлението на сигурността при електронната идентификация в публичната администрация- една област, която може да се определи като критична, гарантираща целостта, конфиденциалността и наличността на данните и услугите.